

Lokalni politycy potrzebują ochrony przed zastraszaniem, urzędy – wsparcia w odpieraniu cyberataków, a samorządy terytorialne – większego udziału w działaniach na rzecz bezpieczeństwa. Europejski Komitet Regionów przyjął zalecenia dotyczące ochrony demokracji, cyberbezpieczeństwa i przeciwdziałania terroryzmowi. Ich autorzy podkreślają: odporność Europy buduje się tam, gdzie mieszkańcy żyją i korzystają z usług publicznych.

Podczas sesji plenarnej 13-14 października Europejski Komitet Regionów (KR) przyjął trzy opinie wskazujące, jak wzmocnić bezpieczeństwo obywateli i instytucji demokratycznych. Dokumenty dotyczą Europejskiej tarczy demokracji, przeglądu cyberbezpieczeństwa i aktu w sprawie sieci cyfrowych oraz programu „ProtectEU”, poświęconego zapobieganiu terroryzmowi i przeciwdziałaniu mu.

Za tymi zagadnieniami stoją konkretne wyzwania, tj.: groźby wobec samorządowców, cyberataki na gminy każdej wielkości, ochrona przestrzeni publicznych i ryzyko radykalizacji młodych ludzi.

– Demokrację практикуjemy każdego dnia: wyrażając odmienne zdanie, gromadząc się, swobodnie wypowiadając i korzystając z wolnej prasy. Jeśli nam na czymś zależy, musimy to chronić - podkreśla Stephen De Ron, radny gminy Hesperange i sprawozdawca opinii w sprawie Europejskiej tarczy demokracji.

KR zwraca uwagę na rosnące zagrożenia dla osobistego bezpieczeństwa lokalnych polityków. Apeluje o konkretne środki chroniące ich przed groźbami i zastraszaniem, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet zaangażowanych w politykę.

Ochrona demokracji obejmuje także wspieranie niezależnych mediów, rozwijanie kompetencji medialnych i cyfrowych oraz edukację obywatelską. Samorządy mogą odgrywać istotną rolę w przeciwdziałaniu dezinformacji i zagranicznym manipulacjom informacjami, a także w odpowiedzialnym wykorzystywaniu sztucznej inteligencji.

De Ron podkreśla, że działania te powinny zaczynać się w miastach i regionach, gdzie demokracja jest najbliżej ludzi. KR chce wykorzystać potencjał samorządów we współpracy z rządami krajowymi i UE, między innymi poprzez ich udział w inicjatywach takich jak nowo utworzone Europejskie Centrum Odporności Demokratycznej.

Równie bezpośredni wpływ na życie mieszkańców ma bezpieczeństwo cyfrowe. Transport publiczny, platformy administracji elektronicznej i szpitale należą do usług, za które odpowiadają władze lokalne i regionalne. Ich ochrona jest więc również kwestią zaufania obywateli do instytucji publicznych.

Zdeněk Hřib, radny Pragi i sprawozdawca opinii dotyczącej przeglądu cyberbezpieczeństwa i aktu w sprawie sieci cyfrowych, wskazuje na potrzebę skutecznego zarządzania, bezpiecznych łańcuchów dostaw technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz odpornych sieci cyfrowych. Podkreśla przy tym, że samorządy odpowiedzialne za infrastrukturę krytyczną i podstawowe usługi muszą być w stanie wdrożyć nowe wymagania.

- Rzeczywista odporność zależy od proporcjonalnego wdrażania rozwiązań, opartego na ocenie ryzyka i wspartego jasnymi wytycznymi, szkoleniami oraz rozwijaniem zdolności do działania - zaznacza Hřib.

Poziom przygotowania i dostępne zasoby znacznie różnią się między państwami i samorządami. Dlatego

KR postuluje, aby nowym obowiązkom towarzyszyło wsparcie administracyjne i techniczne, szczególnie dla mniejszych jednostek. Chce również zapewnienia władzom lokalnym i regionalnym dostępu do unijnych programów certyfikacji cyberbezpieczeństwa. Poparł także prowadzenie na szczeblu UE dochodzeń w sprawie poważnych cyberincydentów.

Trzecia opinia dotyczy przeciwdziałania terroryzmowi. Jej sprawozdawca, marszałek województwa zachodniopomorskiego Olgierd Geblewicz, zwraca uwagę na zmieniający się charakter zagrożeń.

– *Zagrożenie terrorystyczne nie zniknęło; ewoluuje* – podkreśla. Geblewicz wymienia radykalizację w internecie, wykorzystywanie młodych ludzi przez organizacje ekstremistyczne, dezinformację, sabotaż i zagrożenia hybrydowe, w tym inspirowane przez wrogie państwa. Wskazuje również, że rosyjska wojna przeciwko Ukrainie oraz napięcia na Bliskim Wschodzie przypominają, iż bezpieczeństwa Europy nie można uznawać za oczywiste.

KR apeluje o włączenie miast i regionów jako głównych interesariuszy strategii antyterrorystycznej. Samorządy odgrywają kluczową rolę w pierwszej reakcji na zagrożenia, ochronie przestrzeni publicznych i infrastruktury, a ich społeczności ponoszą ogromny ciężar aktów terrorystycznych. Mają też ważne narzędzia zapobiegania radykalizacji: edukację, politykę społeczną, kulturę oraz działania na rzecz młodzieży i włączenia społecznego.

– *Bezpieczeństwo Europy zaczyna się w naszych miastach i regionach, gdzie żyją nasi obywatele, gdzie świadczone są podstawowe usługi i znajduje się infrastruktura krytyczna* – mówi Geblewicz.